

# Toimetulekutoetuse määramine ja maksmine

## Sotsiaalhoolekandeseaduse §22 - § 22<sup>4</sup> mõistes

### 1. Mõisted

**Toimetulekutoetus** – sotsiaalse rahaline liik, mida määratakse ja makstakse üksi elavale isikule või perekonnale

**Puudus** – sotsiaalne seisund, kus üksi elava isiku või perekonna suutatus oma sissetulekuga ja varaga tagada toimetulekuks piisavaid elatusvahendeid.

Perekond – ühise majapidamisega või üht või mitut tuluallikat ühiselt kasutatav isikud, nende abivajavad vanemad ja lapsed.

**Toimetulek** - üksi elava isiku või perekonna võime iseseisvalt igapäevases elus majanduslikult toime tulla.

**Vara** – kinnisvara, registrisse kantud mootorsõidukid, pangahoiused, aktsiad, osakud ja muud väärpaberid.

**TT valem** - Toimetulekutoetuse suurus arvutatakse järgmise valemi järgi:  $TT = (EK + TP) - S$ , kusjuures TT – toimetulekutoetus, EK – eluasemekulude kulude piirmäärade ja normpinna ulatuses, TP – perekonna arvestuslik toimetulekupiir, S – perekonna sissetulek (tulud).

### 2. Üldsätted

(1) Toimetulekutoetust on õigus saada üksi elaval isikul või perekonnal (elukoht rahvastikuregistri andmetel Tabivere vald), kelle kuu netosissetulek pärast käesoleva seaduse § 22<sup>2</sup> lõigetes 5 ja 6 sätestatud tingimustel arvestatud eluruumi alaliste kulude mahaarvamist on alla kehtestatud toimetulekupiiri. Toimetulekupiiri kehtestamisel lähtutakse minimaalsetest tarbimiskuludest toidule, riietusele ja jalanõudele ning muudele kaupadele ja teenustele esmavajaduste rahuldamiseks.

(1<sup>1</sup>) Toimetulekupiiri suuruse üksi elavale isikule või perekonna esimesele liikmele kehtestab Riigikogu igaks eelarveaastaks riigieelarvega. Toimetulekupiiri uus määr ei või olla väiksem kehtivast määrast.

(1<sup>2</sup>) Perekonna teise ja iga järgneva liikme toimetulekupiiri suurus on 80 protsenti perekonna esimese liikme toimetulekupiiri suurusest.

(1<sup>3</sup>) Toimetulekutoetuse saajal, kelle kõik perekonnaliikmed on alaealised, on õigus saada koos toimetulekutoetusega täiendavat sotsiaaltoetust **15 eurot** (SHS § 22<sup>4</sup> lõige 1).

(2) Toimetulekutoetuse määramise aluseks on toetuse taotleja ja tema perekonnaliikmete sissetulek. Toimetulekutoetuse määramisel loetakse perekonna liikmeteks abielus või abielulistes suhetes olevad samas eluruumis elavad isikud, nende abivajavad lapsed ja vanemad või muud üht või enam tuluallikat ühiselt kasutavad või ühise majapidamisega isikud.

(2<sup>1</sup>) Toimetulekutoetuse määramisel loetakse perekonna koosseisu perekonnast ajutiselt eemalviibivad Eesti Vabariigi riiklike või Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt väljaantud koolituslubasid omavate õppeasutuste päevases õppevormis õppivad õpilased ja üliõpilased juhul, kui nende rahvastikuregistrisse kantud elukoha aadressiandmed langevad kokku perekonna elukoha aadressiandmetega.

(2<sup>2</sup>) Õpilasel ja üliõpilasel, kelle elukoha aadressiandmed ei lange kokku käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud perekonnaliikmete elukoha

aadressiandmetega, on õigus saada toimetulekutoetust oma rahvastikuregistrijärgse elukoha valla- või linnavalitsusest, kui tema perekond oli toimetulekutoetuse saaja eelmisel kuul.

(3) Toimetulekutoetust määrab ja maksab valla- või linnavalitsus käesoleva seadusega kehtestatud ulatuses, tingimustel ja korras valla- või linnaeelarvesse riigieelarvest laekunud vahenditest.

[RT I 2003, 58, 388 – jõust. 5.09.2003]

### **3.Toimetulekutoetuse taotlemine (SHK-seadus §22<sup>1</sup>)**

(1) Toimetulekutoetuse taotleja esitab jooksva kuu eest toimetulekutoetuse saamiseks avalduse hiljemalt 20. kuupäevaks valla- või linnavalitsusele, kelle halduspiirkonnas ta alaliselt või püsivalt elab.

(2) Avalduses märgib taotleja käesoleva seaduse § 22 lõigete 2 ja 2<sup>1</sup> järgi toimetulekutoetuse määramisel arvessevõetavate isikute nimed ja nende isikukoodid või sünniajad.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud avaldusele lisatakse dokumendid, mis tõendavad:

1) eluruumi kasutamise õigust ja need esitatakse esmapöördumisel;

2) üksi elava isiku või perekonnaliikmete eelmisel kuul saadud sissetulekuid ning sellest mahaarvatud tulumaksu ja makstud elatise suurust. Kui mõne sissetuleku liiki ei ole võimalik dokumentaalselt tõestada, kinnitab toimetulekutoetuse taotleja selle suurust oma allkirjaga;

3) jooksva kuul tasumisele kuuluvaid eluruumi alalisi kulusid kooskõlas käesolevas seaduses sätestatud ulatuse ja struktuuriga.

(3<sup>1</sup>) Õpilane ja üliõpilane, kelle elukoha aadressiandmed ei lange kokku käesoleva seaduse § 22 lõikes 2 nimetatud perekonnaliikmete elukoha aadressiandmetega, esitab lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 3 nimetatud dokumentidele tõendi, et tema perekond sai eelmisel kuul toimetulekutoetust.

(3<sup>2</sup>) Toimetulekutoetuse esmakordse taotlemise või käesolevas lõikes toodud loetellu kuuluvate esemete koosseisu muutumise korral esitab taotleja lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 1, 3 ja 3<sup>1</sup> nimetatud dokumentidele kirjaliku loetelu, milles on nimetatud järgmised taotleja enda ja tema perekonna kasutuses või omandis olevad esemed:

1) kinnisasjad ja vallasasjadest eluruumid;

2) sõidukid liikluseaduse tähenduses;

3) väärtpaberid väärtpaberituru seaduse tähenduses.

(4) Toimetulekutoetuse määramisel on eluruumi kasutamise õiguslikuks aluseks:

1) omandiõigus eluruumile;

2) liikmelisus elamuühistus (-kooperatiivis);

3) eluruumi üürileping, välja arvatud leping, mis on sõlmitud käesoleva seaduse § 22 lõikes 2 või 2<sup>1</sup> nimetatud isikute endi vahel;

4) üürileping, mille esemeks on eluruum või elamiseks kasutatav muu ruum ja mille riik, kohaliku omavalitsuse üksus või muu avalik-õiguslik juriidiline isik või nende poolt elamu haldamiseks asutatud eraõiguslik juriidiline isik on oma seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks andnud üürile elamispinda hädasti vajavale isikule või haridust omandavale isikule, samuti eraõigusliku juriidilise isiku eluruumis või muus ruumis elamiseks sõlmitud üürileping, välja arvatud hotellitüüpi majutusettevõtte ruumi, puhkamiseks mõeldud ruumi või hoolekandeametuse ruumi üürileping.

5) üürileping, mille esemeks on eluruum, mis on osa üürileandja enda poolt kasutatavatest eluruumidest, välja arvatud leping, mis on sõlmitud käesoleva seaduse §22lõikes 2 või 2<sup>1</sup> nimetatud isikute endi vahel;

6) asjaõiguslik leping elamispinna kasutamiseks (isiklik servituut), välja arvatud leping, mis on sõlmitud käesoleva seaduse § 22 lõikes 2 või 2<sup>1</sup> nimetatud isikute endi vahel.

[RT I 2004, 89, 603 – jõust. 1.01.2005]

#### **4.Toimetulekutoetuse arvestamise alused (SHK-seadus §22<sup>2</sup>.)**

(1)Toimetulekutoetuse arvestamise aluseks on üksi elava isiku või perekonna kõigi liikmete eelmise kuu netosissetulek, jooksval kuul tasumisele kuuluvad eluruumi alalised kulud ning kehtestatud toimetulekupiir.

(2) Perekonna sissetulekute hulka arvatakse:

- 1.töötasu;
- 2.elatisraha
- 3.töövõimetuslehe alusel makstav hüvitis;
- 4.pension (kõik pensioni liigid, k.a toitjakaotuspension);
- 5.lapsetoetus;
- 6.üksi last kasvatava puudega vanema toetus;
- 7.töötü abiraha;
- 8.tulu ettevõtlusest ja individuaalsest tööalasest tegevusest (k.a tulu ettevõtlusest omandiõiguse alusel);
- 9.tulu kinnis- ja vallasvara müügist ja rentimisest;
- 10.tulu väärtpaberite ja erastamisväärtpaberite müügist;
- 11.stipendiumid;
- 12.honorarid;
- 13.intressid krediidasutustelt ja hüvitusfondidelt;
- 14.muud sissetulekud.

(3) Toimetulekutoetuse arvestamisel ei arvata üksi elava isiku või perekonna sissetulekute hulka:

1) ühekordseid toetusi, mida on üksi elavale isikule, perekonnale või selle liikmetele makstud riigi- või kohaliku eelarve vahenditest;

2) puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel makstavaid toetusi, välja arvatud puudega vanema toetus ja hooldajatoetus;

[RT I 2008, 58, 329 – jõust. 1.03.2009]

3)riigi tagatisel antud õppelaenu;

4) tööturuteenuste ja -toetuste seaduse alusel tööturukoolituses osalemise korral makstavat stipendiumi ning sõidu- ja majutustoetust ning tööpraktikas osalemise korral makstavat sõidu- ja majutustoetust.

(4) Igakuist regulaarset sissetulekut mitteomava isiku toimetulekutoetuse arvestamise aluseks võetakse toimetulekutoetuse taotlemisele eelneva kuue kuu keskmine sissetulek.

(5) Valla või linna territooriumil heakorra või abitöödel osalevale isikule makstakse tehtud töö eest töötasu (väljaarvatud töötutele suunatud rehabilitatsioon), mis toimetulekutoetuse arvestamisel arvatakse üksi elava isiku või perekonna sissetulekute hulka. Tehtud tööd ei tasustata toimetulekutoetuse vahendite arvel.

(6) Kohaliku omavalitsuse volikogu kehtestab toimetulekutoetuse määramiseks käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud kulude piirmäärad, mis tagavad isiku inimväärse äraelamise.

(7) Toimetulekutoetuse arvestamisel võetakse elamuseaduse § 7 lõike 1 punkti 2 alusel kehtestatud eluruumi sotsiaalselt põhjendatud normi ning käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel kehtestatud piirmäärade ulatuses arvesse järgmised jooksvad kuul tasumisele kuuluvad eluruumi alalised kulud:

- 1) tegelik korteriüür või hooldustasu;
- 2) kütteks ja soojaveevarustuseks tarbitud soojusenergia või kütuse maksumus;
- 3) tarbitud vee ja kanalisatsiooniteenuste maksumus;
- 4) tarbitud elektrienergia maksumus;
- 5) tarbitud majapidamisgaasi maksumus;
- 6) maamaksukulud, mille arvestamise aluseks on kolmekordne elamualune pind;
- 7) hoonekindlustuse, mis on arvestatud kasutatavale eluruumile;
- 8) tegelik olmejäätmete veotasu maksumus.

{Tabivere Vallavolikogu määrus 22.01.2013 nr 1}

(8) Alalise eluasemega seotud alalised kulud võetakse toimetulekutoetuse määramisel arvesse eluruumi normpinna ulatuses. Normpinnaks loetakse 18 m<sup>2</sup> üldpinda pereliikme kohta ja täiendavalt 15 m<sup>2</sup> perekonna kohta. Juhul, kui korteri tubade arv võrdub seal alaliselt elavate elanike arvuga, kuid korteri üldpind on normpinnast suurem, võetakse aluseks korteri üldpind. Kui korteri üldpind on normpinnast väiksem, võetakse aluseks tegelik pind. Eluruumis üksinda elavatele pensionäridele võib toimetulekutoetuse määramisel arvestada normpinnaks kuni 51 ruutmeetrit.

(9) Eluruumi alaliste kulude tasumisel varem tekkinud võlgnevust ei arvata toimetulekutoetuse määramisel jooksvad kuul tasumisele kuuluvate eluruumi alaliste kulude hulka ja see ei kuulu katmisele toimetulekutoetuse vahendite arvel.

[RT I 2005, 54, 430 – jõust. 1.01.2006]

## **5. Toimetulekutoetuse määramine ja maksmine (SHK seadus §22<sup>3</sup>)**

(1) Toimetulekutoetus määratakse jooksvaks kuuks. Eelnevate kuude eest toimetulekutoetust tagasiulatuvalt ei määrata.

(2) Toimetulekutoetus määratakse viie tööpäeva jooksul pärast kõigi dokumentide esitamist sellises suuruses, et ükski elaval isikul või perekonnal oleks koos perekonnaliikmete sissetulekutega tagatud sissetulek toimetulekupiiri ulatuses, pärast käesolevas seaduses nimetatud ulatuses ja struktuuris eluruumi või elamispinna alaliste kulude tasumist. Üksikisiku või perekonna poolt jooksvad kuul tehtud muid kulutusi toimetulekutoetuse määramisel arvesse ei võeta.

(2<sup>1</sup>) Toimetulekutoetuse määramisel osutab valla- või linnavalitsus toimetulekutoetuse taotlejale ja tema abivajavatele perekonnaliikmetele sotsiaalnõustamise teenust.

(3) Valla- või linnavalitsus võib jätta toimetulekutoetuse määramata:

- 1) töövõimelisele 18-aastasele kuni vanaduspensioniealisele isikule, kes ei tööta ega õpi ja on rohkem kui ühel korral ilma mõjuva põhjuseta keeldunud pakutud sobivast tööst või osalemast tööturuteenuses või valla- või linnavalitsuse korraldatavas iseseisvale toimetulekule suunatud sotsiaalteenuses või õppeprotsessis;
- 2) isikule, kellel endal või kelle eestkostetaval on õigus elatist saada, kuid kes keeldub elatise saamise kohta dokumenti esitamast või elatist sisse nõudmast;
- 3) kui valla- või linnavalitsuse vastav komisjon leiab, et toimetulekutoetuse taotleja või tema perekonna kasutuses või omandis olevad vallas- ja kinnisasjad tagavad temale või perekonnale toimetulekuks piisavad elatusvahendid.

(4) Valla- või linnavalitsus arvestab perekonnale toimetulekutoetuse määramisel täiendava kuluna käesoleva seaduse § 22 lõikes 2<sup>1</sup> sätestatud isikute eluasemekulud vastavalt käesoleva seaduse § 22<sup>2</sup> lõigetes 5 ja 6 sätestatule.

(4<sup>1</sup>) Valla- või linnavalitsus võib perekonnale toimetulekutoetuse arvestamisel võtta eluruumi sotsiaalselt põhjendatud normi suuruse määramisel arvesse perekonnast õppimise tõttu ajutiselt eemalviibiva pereliikme.

(4<sup>2</sup>) Valla- või linnavalitsus ei või jätta toimetulekutoetust määramata käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 3 nimetatud põhjendusel, kui toimetulekutoetuse taotleja või tema perekonna kasutuses või omandis on ainult üks aastaringselt elamiseks kasutatav eluruum ning elamiseks, õppimiseks ja töötamiseks hädavajalikud esemed.

(5) Arvestatud toimetulekutoetuse summa maksab valla- või linnavalitsus kolme tööpäeva jooksul otsuse tegemise päevast arvates toimetulekutoetuse taotlejale tema pangakontole, posti teel, sularahas või kommunaalteenuse osutajale, arvestades taotleja eelnevalt väljendatud vastavasisulise soovi.

[RT I 2004, 89, 603 – jõust. 1.01.2005]

## **6. Riigieelarvest makstavad täiendavad sotsiaaltoetused (SHK seadus §22<sup>4</sup>)**

(1) Toimetulekutoetuse saajal, kelle kõik perekonnaliikmed käesoleva seaduse § 22 lõigete 2 ja 2<sup>1</sup> tähenduses on alaealised, on õigus saada koos toimetulekutoetusega täiendavat sotsiaaltoetust 15 eurot.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud täiendavat sotsiaaltoetust maksab koos toimetulekutoetusega valla- või linnavalitsus riigieelarvest käesoleva seaduse § 42 lõike 3 alusel eraldatud vahenditest.

[RT I 2004, 89, 603 – jõust. 1.01.2005]

## **7. Vaidluste lahendamine**

(1) Toimetulekutoetuse määramise ja maksmise kohta võib esitada vaide, mis lahendatakse haldusmenetluse seaduse sätestatud korras.